

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN MIETINTÖ 8/2010 vp

Hallituksen esitys laeiksi viestintämarkkinalain 134 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta, viestintämarkkinalain 134 §:n ja televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain muuttamiseksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 16 päivänä maaliskuuta 2010 lähettänyt liikenne- ja viestintävaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laeiksi viestintämarkkinalain 134 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta, viestintämarkkinalain 134 §:n ja televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain muuttamiseksi (HE 13/2010 vp).

Lausunnot

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta ja sivistysvaliokunta ovat antaneet asiasta lausunnot (PeVL 27/2010 vp ja SiVL 9/2010 vp), jotka on otettu tämän mietinnön liitteiksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Jussi Mäkinen, liikenne- ja viestintäministeriö
- lainsäädäntöneuvos Sten Palmgren, oikeusministeriö
- hallitusneuvos Jorma Waldén, opetusministeriö
- lakimies Riikka Rosendahl, Kuluttajavirasto
- ylitarkastaja Sari Loijas, valtakunnallinen vammaisneuvosto VANE

- erikoissuunnittelija Jouko Kokko, Terveystieteiden tutkimuskeskus (THL)
- lakiasiain päällikkö Katri Olmo, Yleisradio
- lakimies Sanna Tuominen, Digita Oy
- lakimies Minna Miettinen, Elisa Oyj
- apulaisjohtaja Petra Wikström Van Eemeren, MTV Media
- Project Director Janne Holopainen, PlusTV
- kehitysjohtaja Tapio Haapanen ja kehitysjohdaja Pekka Pesari, TeliaSonera Oyj
- asiantuntija Veijo Turunen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
- lakiasiainjohtaja Mika Enäjärvi, FiCom
- lakiasiainjohtaja Teemu Summanen, Finnetliitto ry
- puheenjohtaja Antero Penttinen ja lakimies Pamela Sarasmo, Kuuloliitto
- yksikönpäällikkö Kaisa Alanne ja erityisasiantuntija Jari Heiskanen, Kuurojen Liitto ry
- tiedonsaantijohtaja Teuvo Heikkonen, Näkövammaisten Keskusliitto
- johtaja Marcus Wikström, Suomen Televisioiden Liitto
- toiminnanjohtaja Nina Laurio, Suomen elokuvatuottajien keskusliitto
- johtaja Satu Kangas, Viestinnän Keskusliitto
- lakiasiain päällikkö Tommi Nilsson, Kopios-to ry
- projektinjohtaja Lauri Kaira, Luovan työn tekijät ja yrittäjät (Lyhty)

- toiminnanjohtaja Lauri Rechardt, Suomen Ääni- ja kuvatalennetuottajat ÄKT ry
- toiminnanjohtaja Stiina Laakso, Suomen audiovisuaalisen alan tuottaja SATU ry
- edunvalvontajohtaja Martti Kivistö, Teosto ry
- toiminnanjohtaja Kirsi Niittyinperä, Tuotos ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi viestintämarkkinalain säännöksiä ohjelmistojen siirtovelvoitteesta sekä lisättäväksi televisio- ja radio-toiminnasta annettuun lakiin säännökset ohjelmistoihin liitettävistä tekstityksestä ja äänitekstityksestä. Nykyisen siirtovelvoitesäännöksen soveltamista ehdotetaan jatkettavaksi vuoden 2011 kesäkuun loppuun, jolloin ehdotetut muutokset tulisivat voimaan.

Ohjelmistojen siirtovelvoitetta ehdotetaan rajoitettavaksi nykyisestä siten, että sen piiriin jäisivät julkisen palvelun ohjelmistojen lisäksi vain ne vapaasti vastaanotettavat yleisen edun mukaiset valtakunnallisen ohjelmistoluvan nojalla lähetettävät televisio-ohjelmistot, joihin tulee liittää ääni- ja tekstityspalvelu.

Televisio- ja radiotoiminnasta annettuun lakiin ehdotettavilla muutoksilla pyritään edistämään näkö- ja kuulorajoitteisten mahdollisuutta päästä osallisiksi televisiolähetyksistä. Ehdotettu velvoite hyödyttää myös muita ryhmiä, kuten ikääntyviä sekä maahanmuuttajia.

Nykyistä siirtovelvoitesääntelyä jatkavan viestintämarkkinalain 134 §:n voimaantulosäännöksen muutoksen on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä syyskuuta 2010 ja sitä on tarkoitus soveltaa kesäkuun 2011 loppuun. Viestintämarkkinalain ja televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain muutosten on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2011. Siirtovelvoitesääntely ehdotetaan säädettäväksi kaupallisten kanavien osalta määräajaksi siten, että se on voimassa vuoden 2016 joulukuun loppuun.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Yleistä

Liikenne- ja viestintävaliokunta toteaa, että yleispalveludirektiivin uudistaminen vuonna 2009 niin sanotun telepaketin yhteydessä annetulla neuvoston ja parlamentin direktiivillä 2009/136/EY on kaventanut entisestään kaapelitelevisiokanaville määrättävän hyväksyttävän siirtovelvoitteen alaa. Sen piirissä voivat olla direktiivin täytäntöönpanoajan kuluttua enää vain yleistä etua edistävät ohjelmistot, joihin on liitetty palveluita, joiden avulla näkö- ja kuulovammaiset voivat seurata ohjelmia. Direktiivin uudistus tulee panna täytäntöön 25.5.2011 mennessä.

Direktiivi edellyttää myös, että siirtovelvoitetta on tarkasteltava säännöllisin väliajoin uudelleen. Hallituksen esityksessä ehdotettu uudistettu siirtovelvoite olisi määräaikainen päättyen vuoden 2016 lopussa, jolloin merkittävä osa televisiotoimiluvista päättyy. Tämän jälkeen kaupallisten televisio-ohjelmistojen siirtovelvoitteelle ei esityksen mukaan todennäköisesti enää ole tarvetta televisiolähetysten vaihtoehtoisten jakeluteiden kehittymisen vuoksi. Valiokunta painottaa nimenomaan esityksen määräaikaaisuutta ja viestintä- ja verkkoteknologian nopeaa kehittymistä.

Liikenne- ja viestintävaliokunta toteaa edelleen, että viestintämarkkinalain 134 §:n mukaisella siirtovelvoitteella on suora yhteys tekijänoikeuslain soveltamiseen, sillä siirtovelvoitteen

piiriin kuuluvasta edelleenlähettämisestä ei teki-
jällä ole oikeutta korvaukseen tekijänoikeuslain
25 i §:n mukaan. Valiokunta viittaa sivistysva-
liokunnan asiasta antamaan lausuntoon (SiVL
9/2010 vp).

Hallituksen esityksen perusteluista ilmene-
vistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella
valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoi-
tuksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdot-
usten hyväksymistä seuraavin muutoksin ja
huomautuksin.

Voimassa olevan sääntelyn jatkaminen

Nykyisen siirtovelvoitesääntelyn voimassaolo-
aikaa ehdotetaan jatkettavaksi kesäkuun 2011
loppuun, kun se muutoin päättyisi osittain elo-
kuun lopussa 2010. Valiokunta kannattaa nykyi-
sen sääntelyn voimassa olon pidentämistä, jotta
varmistetaan edellytykset siirtovelvoitteen pii-
ristä vuonna 2011 poistuvien televisio- ja radio-
ohjelmistojen sopimusperusteiselle edelleen lä-
hettämiselle.

Siirtovelvoitteen alaiset ohjelmistot

Viestintämarkkinalain 134 §:n 1 momentin 1 ja 2
kohdan mukaan siirtovelvollisuuteen kuuluvat
Yleisradio Oy:n ohjelmistot niihin liittyvine
oheis- ja lisäpalveluineen. Tähän asiantilaan ei
hallituksen esityksessä esitetä muutosta. Voi-
massa olevan 134 §:n 1 momentin 3 kohdassa si-
sällytetään siirtovelvollisuuden piiriin kaikki
valtakunnallisen ohjelmistoluvan nojalla tarjot-
tavat vapaasti vastaanotettavat televisio- ja ra-
dio-ohjelmistot.

Yleispalveludirektiivin uudistusta noudatta-
en hallituksen esityksessä ehdotetaan nyt
134 §:n 1 momentin 3 kohdan muuttamista ja
ohjelmistojen rajaamista vapaasti vastaanotetta-
viin yleisen edun mukaisiin valtakunnallisen oh-
jelmistoluvan nojalla lähetettäviin televisio-oh-
jelmistoihin. Saman momentin 4 kohdassa liite-
tään siirtovelvoitteen piiriin muun muassa ohjel-
mistoihin liittyvät oheis- ja lisäpalvelut. Esityk-
seen liittyvän 3. lakiehdotuksen 19 a §:n mu-
kaan tulee näihin ohjelmistoihin liittää ääni- ja
tekstityspalvelu.

Asiantuntijakuulemisessa on esitetty, että eri-
tyisesti kaupallisten ohjelmistojen yleisen edun
mukaisuuden sisältö jää esityksessä määrittele-
mättä ja perustelematta, mikä voi johtaa epäsel-
vyyteen siirtovelvoitteeseen kuuluvista ohjel-
mista ja velvollisuudesta liittää ohjelmistoihin
ääni- ja tekstityspalveluja. Perustuslakivalio-
kunta ja sivistysvaliokunta ovat lausunnoissaan
kiinnittäneet huomiota samaan asiaan. Liiken-
ne- ja viestintävaliokunta ehdottaa tämän joh-
dosta, että ohjelmistojen yleisen edun mukai-
suutta koskevaa säännöstä täsmennetään laissa.

Hallituksen esityksen mukaan siirtovelvoit-
teen piirissä olevien kanavien määrä vähenisi
olennaisesti nykyisestä tilanteesta. Siirtovelvoit-
teen piiriin kuuluisivat Yleisradion televisio- ja
radiokanavien lisäksi MTV3, Nelonen sekä
mahdollisesti SuomiTV ja Sub. Siirrettävien
kaupallisten kanavien määrä alentuisi esityksen
perustelujen mukaan kahdeksasta kolmeen tai
neljään ja kaupallisen radion lakiperusteinen vä-
littäminen loppuisi kokonaan. Valiokunta edel-
lyttää, että radio- ja televisiotoiminnasta an-
netun lain 19 a §:ssä tarkoitettuja yleisen edun mu-
kaisia ohjelmistoja ei tulkita liian laajasti siten,
että siirtovelvoitteen piiriin kuuluvien ohjelms-
tojen määrä lisääntyisi asiallisesti hallituksen
esityksessä esille tuodusta laajuudesta. Valio-
kunta ehdottaa asiasta lausumaa (*Valiokunnan
lausumaehdotus 1*). Valiokunta viittaa sivistys-
valiokunnan arvioon, jonka mukaan uudistus
merkitsee siirtovelvollisten ohjelmistojen vä-
hentymisen vuoksi tulonlisäystä tekijänoikeu-
den haltijoille ja tältä osin tekijänoikeuslain
25 i §:n soveltamisalan tosiasiallista kaventu-
mista, mitä sivistysvaliokunta pitää säännöksen
poikkeusluonne huomioiden kannatettavana.

Valiokunta pitää tärkeänä, että määriteltäessä
lopullisesti yleisen edun mukaiset siirtovelvolli-
suuden alaan kuuluvat ohjelmistot otetaan huo-
mioon myös kansalaisten alueellisesti tasaver-
tainen mahdollisuus nauttia moniarvoisesta
viestinnän sananvapaudesta, mikä on ollut siir-
tovelvollisuuden eräs keskeinen perustelu ja ta-
voite. Saadun tiedon mukaan Suomessa on myös
alueita, joissa antennilähetysten vastaanotto ei
onnistu riittävän hyvin tai joilla esimerkiksi

kunnan rakennusjärjestyksen nojalla on ohjattu kotitalouksia kaapeliverkkoon.

Asiantuntijakuulemisessa on tuotu myös esiin näkemys, että eräiden nyt siirtovelvoitteen alaan kuuluvien vakiintuneiden ohjelmistojen edelleen lähetyks kaapelitelevisioverkossa tulee uusi- en tekijänoikeuskorvausten korkean tason takia päättymään. Liikenne- ja viestintävaliokunnalle ja sivistysvaliokunnalle on toimitettu Kopiosto ry:n ilmoitus vapaasti vastaanotettavien koti- maisten televisiokanavien edelleen lähettämi- sen tariffista kaapeliverkoissa. Liikenne- ja vies- tintävaliokunta yhtyy sivistysvaliokunnan arvi- oon, jonka mukaan ilmoituksessa mainittu tarif- fi 0,03 euroa/kotitalous/kanava/kuukausi ei ole niin merkittävä, että vakiintuneiden ohjelmisto- jen näkyvyys sen johdosta vaarantuisi.

Jakeluverkko

Suomessa on televisiotalouksia noin 2,26 mil- joonaa eli 91 % kaikista talouksista. Nykymal- lissa noin puolet suomalaisista katsoo televisio- ta antenniverkon kautta ja noin puolet kaapeli- verkon kautta. Osalla kaapeliverkko on käytän- nössä mm. näkyvyyden kannalta ainoa vaihtoeh- to. Nykyinen rakenne onkin nähtävä pääosin toi- siaan täydentävänä eikä rinnakkaisjakeluna.

Liikenne- ja viestintävaliokunta tiedostaa, että kaapelitelevisio-ohjelmistojen lähetystek- niikka ja laajemmin yleinen viestintätekniikka kehittyvät jatkuvasti. Hallituksen esityksessä omaksuttu teknologianeutraali lähtökohta on tästä syystä kannatettava. Hallituksen esityksen perusteluista esille tuleva jakeluverkkoa koske- va uusi teknologianeutraali tulkinta ei kuiten- kaan käy ilmi ehdotetuista pykälämuutoksista, mikä jättää osin epäselväksi siirtovelvoitteen so- veltamisalan suhteessa käytettävään viestintä- tekniikkaan. Valiokunta ehdottaa tämän vuoksi 2. lakiehdotuksen 134 §:n sanamuodon täsmen- tämistä.

Asiantuntijalausuntojen mukaan suuri osa pe- rinteisistä kaapeliverkoista on tällä hetkellä niin sanottuja hybridiverkkoja, joissa ainoastaan vii- meinen yhteys taloyhtiön antennijakamosta asuntoon on toteutettu perinteisellä DVB-C-tek- niikalla. Meneillään on 1950—1970-luvuilla ra-

kennettujen talojen suurimittainen peruskorjaus- vaihe, jonka yhteydessä uusitaan monien talojen tietoliikennekaapelointi. Valiokunta korostaa, että valtion ei tule toimenpiteillään hidastaa viestintäteknologian kehittymistä tai suosia van- haan ja epätarkoituksenmukaista teknologiaa. Esityksen teknologianeutraalilla lähestymistä- valla varmistetaan, että työt voidaan toteuttaa tarkoituksenmukaisinta tekniikkaa käyttäen.

Ääni- ja tekstityspalvelu

Valiokunta pitää erittäin kannatettavana halli- tuksen 3. lakiehdotuksen 19 a §:ään sisältyvää ehdotusta saattaa ohjelmistot nykyistä parem- min näkö- ja kuulorajoitteisten saataville. Vel- voite edistää näkö- ja kuulovammaisten oikeutta vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita vieste- jä ja turvaa viittomakieltä käyttävien sekä vam- maisuuden vuoksi tulkitsemis- ja käännösapua tarvitsevien oikeudet lailla. Sääntelyllä toteute- taan Suomen allekirjoittaman YK:n vammaisten oikeuksien ja ihmisarvon suojaamista koskevan yleissopimuksen 30 artiklan 1 kohdan b alakoh- dan määräystä, jonka mukaan sopimusvaltioi- den on taattava vammaisille mahdollisuus pääs- tä osallisiksi muun muassa televisio-ohjelmista ja elokuvista yhdenvertaisesti muiden väestö- ryhmien kanssa. Ehdotus on omiaan turvaamaan perustuslain 22 §:n mukaisesti perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutumista.

Hallituksen esityksen mukaan ääni- ja teksti- tyspalvelua ei tarvitse liittää musiikkiesityksiin eikä urheilu- tai lastenohjelmiin. Lastenohjelmi- en osalta säännöstä perustellaan kohderyhmän vähäisellä lukutaidolla. Asiantuntijakuulemisessa on toisaalta lastenohjelmien tekstitystarvetta perusteltu juuri lasten lukemaan oppimisella. Valiokunta edellyttää, että lastenohjelmien teks- tityksen merkitystä lasten kehitykselle selvite- tään tarkemmin ja että selvityksen pohjalta har- kitaan uudelleen velvoitetta lastenohjelmien tekstittämisestä. Valiokunta ehdottaa asiasta lausumaa (*Valiokunnan lausumaehdotus 3*).

Valiokunta pitää asianmukaisena ääni- ja tekstityspalveluita koskevan, televisiotoimin- nan harjoittajalle asetetun, lakisääteisen velvoit- teen kustannusten rajaamista yhteen prosenttiin

televisiotoiminnan harjoittajan edellisen tilikauden liikevaihdosta. Näin varmistetaan se, että ääni- ja tekstityspalveluista aiheutuvat lakisääteiset kustannukset eivät nouse kohtuuttomiksi. Halutessaan televisiotoiminnan harjoittajat voivat myös ylittää tarjonnassaan lain vaatiman tason. Asiantuntijakuulemisessa on esitetty, että prosentin kulukatto tulisi laskea kanavakohtaisesta liikevaihdosta. Hallituksen esityksessä valittu vaihtoehto on valiokunnan käsityksen mukaan kuitenkin selkeä ja sitä on mahdollista valvoa tehokkaasti.

Seuranta

Käsiteltäessä vuonna 2005 tekijänoikeuslain muutosesitystä (HE 28/2004 vp) eduskunta hyväksyi lausuman, jossa se edellytti, että tekijänoikeuslain 25 i §:ään hyväksytyn korvaussäännöksen poistamisen vaikutuksia seurataan ja että tekijänoikeuslain mukaiset oikeudet jatkossa turvataan Suomen kansainvälisten sitoumusten edellyttämällä tasolla tilanteissa, joissa jakeluvelvoitteen alaa mahdollisesti muutetaan tai uusia tai uudentyyppeisiä televisio- tai radiolähetyksen välittämistapoja otetaan käyttöön tai vastaanottotavat merkittävästi muuttuvat.

Valiokunta pitää tärkeänä, että käsittelyssä oleva uudistus ei johda tekijänoikeuden haltijoiden eikä kansalaisten kannalta nykyistä huonompaan tilanteeseen. Kehittyvä teknologia mahdollistaa toisaalta tulevaisuudessa yhä laajenevat uusimuotoiset palvelut, kuten tilausohjelmapalvelut, joiden tekijänoikeuksista tulee sopia normaalisti palveluntarjoajien ja tekijöiden kesken.

Liikenne- ja viestintävaliokunta muistuttaa, että yleispalveludirektiivi ja sääntelyn määrääkaisuus velvoittavat viranomaisia seuraamaan tämän uudistuksen vaikutuksia. Valiokunta pitää sivistysvaliokunnan tavoin välttämättömänä, että jos verkko- ja palvelutarjonta vuosien 2011–2016 välisenä aikana kehittyisi tavalla, jota ei voida nyt ennakoida, ja kehitys johtaisi tekijöiden tai kansalaisten kannalta kohtuuttomaan lopputulokseen, opetus- ja kulttuuriministeriö ryhtyy toimenpiteisiin tekijänoikeuslain 25 i §:n muutostarpeiden arvioimiseksi esimer-

kiksi siten, että siirtovelvoitteessa tarkoitettut edelleenlähetykset palautettaisiin kokonaan tai osittain tekijänoikeuskorvausten piiriin. Valiokunta ehdottaa asiasta lausumaa (*Valiokunnan lausumaehdotus 2*).

Yksityiskohtaiset perustelut

2. lakiehdotus

134 §. Velvollisuus ohjelmistojen ja palvelujen siirtämiseen. Hallituksen esityksellä pyritään perustelujen mukaan nykyistä teknologianeutraalimpaan lähestymistapaan. Siirtovelvollisuutta koskevaa säännöstä sovelletaan esityksen mukaan käytännössä johtimella toteutettuihin verkkoihin, joiden kautta tarjotaan katsojille televisio- ja radiolähetyksiä, jotka he voivat ottaa vastaan kuluttajamarkkinoilla tavanomaisella vastaanotinlaitteella, kuten televisiolla, televisioon liitettävällä lisälaitteella (set-top-box) tai radiovastaanottimella. Tämä rajaa saadun selvityksen mukaan esityksessä tarkoitettun toiminnan siten, että avoimen internetin välityksellä ennalta määrittelemättömälle yleisölle tarjottavat televisiopalvelut (internet-televisio) eivät voi olla siirtovelvoitteen piirissä, vaikka niissä tarjottaisiinkin siirtovelvoitteen piirissä olevia ohjelmistoja. Merkitystä ei sitä vastoin ole sillä, miten kaapelitelevisioverkko on teknisesti toteutettu ja millä tekniikalla ohjelmistot siinä siirretään. Muutos entiseen ei näy lakiehdotuksissa eikä erityisen selkeästi myöskään esityksen perusteluissa.

Valiokunta pitää välttämättömänä korostaa sitä, että viestintämarkkinalain 134 §:n mukainen siirtovelvoite koskee edelleen ainoastaan verkkopalvelua kaapelitelevisioverkossa tarjoavia verkkoyrityksiä. Siirtovelvoite ei edelleenkään laajene sellaisiin viestintäverkkoihin, joita ei käytetä pääasiassa televisio- ja radio-ohjelmistojen tai muun kaikille vastaanottajille samanlaisena välitettävän aineiston lähettämiseen tai tarjolla pitoon. Ohjelmat on edelleen tarjottava käyttäjälle muuttamattomina ja samanaikaisesti alkuperäisen lähetyksen kanssa.

Valiokunta ehdottaa pykälään lisättäväksi uuden 2 momentin, jolloin nykyinen 2—5 momentti siirtyy 3—6 momentiksi. Momentissa täsmennettäisiin hallituksen esityksen perustelujen mukaisesti, että 1 momentin siirtovelvoite koskee myös verkkopalvelua kaapelitelevisioverkossa tarjoavaa teleyritystä, joka käyttää ohjelmistojen välittämiseen muuta kuin perinteistä kaapelitelevisiotekniikkaa edellyttäen, että ohjelmistojen vastaanotto on mahdollista tavanomaisilla televisio-ohjelmistojen vastaanottolaitteilla.

Valiokunta viittaa myös hallituksen esityksen perusteluihin, joiden mukaan kaapelitelevisioverkon verkkopalvelun tarjoajaan, joka siirtää ohjelmistot katsojille jollakin muulla kuin yleisesti kaapelitelevisioverkossa käytetyllä tekniikalla, sovelletaan pykälässä tarkoitettua velvoitetta, jos hän myös tarjoaa katsojille laitteita, joiden avulla ohjelmistojen vastaanottaminen tavanomaisilla kuluttajalaitteilla on mahdollista. Valiokunnan ehdottaman uuden 2 momentin tarkoittaman televisio-ohjelmien vastaanoton tulee siis olla mahdollista tavanomaisilla vastaanottolaitteilla (TV/set-top-box).

3. lakiehdotus

19 a §. Ohjelmistojen saattaminen näkö- ja kuulorajoitteisten saataville. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan todennut, että velvoite liittää televisio-ohjelmistoihin ääni- ja tekstityspalvelu ja välillisesti myös 2. lakiehdotuksen 134 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisen siirtovelvoitteen laajuus jäävät ehdotetussa säännöksessä viime kädessä pitkälti asetuksenantajan ja toimiluvan myöntäjän harkintaan. Valiokunnan mielestä sääntelyä on välttämätöntä täydentää siten, että lain tasolla säädetään riittävän täsmällisesti niistä edellytyksistä, joiden perusteella ohjelmistojen voidaan katsoa olevan yleisen edun mukaisia. Tällaiset edellytykset voivat perustuslakivaliokunnan mielestä koskea muun muassa esityksen perusteluissa (s. 14) mainittuihin ohjelmistojen monipuolisuuteen ja suomen- tai ruotsinkielisten ohjelmien määrään liittyviä

seikkoja samoin kuin säännöksessäkin mainittua uutis- ja ajankohtaisohjelmien sisällyttämistä ohjelmistoihin.

Liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa pykälän 2 momentin täydentämistä yleisen edun mukaisen ohjelmiston määrittelyllä perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaisesti.

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan myös edellyttänyt, että pykälän 3 momentin sisältämää asetuksenantovaltuutta täsmennetään siten, että laista käy ilmi se prosentuaalinen osuus tai ainakin näin määritelty enimmäisosuus ja vaihteluväli niistä ohjelmistoon sisältyvistä ohjelmista, joihin ääni- ja tekstityspalvelu on liitettävä. Jos tarkoituksena on asetusluonnoksen ilmentävällä tavalla korottaa velvoitetta vuosittain, on tämäkin ilmaistava laissa. Valiokunta on asettanut edellä luetellut muutokset ääni- ja tekstityspalveluvelvoitteen laajuuden määrittelemisessä edellytykseksi sille, että lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa pykälän 3 momentin täydentämistä perustuslakivaliokunnan edellyttämillä täsmennyksillä. Ohjelmille, joihin ääni- ja tekstityspalvelu tulee liittää, voidaan valtioneuvoston asetuksella asettaa asteittain nousevat kiintiöt osuuksina ohjelmatunneista. Kiintiö vuosina 2011—2016 voi olla 10—50 prosenttia ohjelmista ja julkisen palvelun ohjelmien osalta 50—100 prosenttia.

Säätämisyjärjestys

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan tehnyt 3. lakiehdotuksen 19 a §:ään valtiosääntöoikeudellisen huomautuksen, minkä johdosta liikenne- ja viestintävaliokunta on muuttanut tätä säännöstä.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa,

että 1. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana,

että 2. ja 3. lakiehdotus hyväksytään muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset) ja

että hyväksytään kolme lausumaa (Valiokunnan lausumaehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

2.

Laki

viestintämarkkinalain 134 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 23 päivänä toukokuuta 2003 annetun viestintämarkkinalain (393/2003) 134 §, sellaisena kuin se on laissa 1329/2007, seuraavasti:

14 luku

Erinäiset säädökset

134 §

Velvollisuus ohjelmistojen ja palvelujen siirtämiseen

(1 mom. kuten HE)

Edellä 1 momentissa tarkoitettu siirtovelvoite koskee myös verkkopalvelua kaapelitelevisio-

verkossa tarjoavaa teleyritystä, joka käyttää ohjelmistojen välittämiseen muuta kuin perinteistä kaapelitelevisiotekniikkaa edellyttäen, että ohjelmistojen vastaanotto on mahdollista tavallisilla vastaanottolaitteilla. (Uusi)

(3—6 mom. kuten HE:n 2—5 mom.)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

3.

Laki

televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 9 päivänä lokakuuta 1998 annetun televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain (744/1998) 36 §:n 2 momentti, 36 a §:n 4 momentti ja 40 §, sellaisina kuin ne ovat, 36 §:n 2 momentti ja 36 a §:n 4 momentti laissa 394/2003 sekä 40 § sellaisena kuin se on mainitussa laissa 394/2003 ja laissa 1068/2007, ja
lisätään 19 a § seuraavasti:

19 a §

Ohjelmistojen saattaminen näkö- ja kuulorajoitteisten saataville

(1 mom. kuten HE)

Ääni- ja tekstityspalvelu on liitettävä Yleisradio Oy:stä annetussa laissa (1380/1993) tarkoitettuihin julkisen palvelun ohjelmistoihin. Ääni- ja tekstityspalvelu on liitettävä myös valtakunnallisen ohjelmistoluvan nojalla lähetettäviin yleisen edun mukaisiin ohjelmistoihin *siten kuin siitä tarkemmin valtioneuvoston asetuksella säädetään*. Yleisen edun mukaisia ovat monipuoliset, suomen- ja ruotsinkielisiä ohjelmia sisältävät ohjelmistot, joiden toimituksen mukaan tulee sisältää uutis- ja ajankohtaisohjelmia. Ääni- ja tekstityspalvelua ei tarvitse liittää musiikkiesityksiin eikä urheilu- tai lastenohjelmiin. Ääni- ja tekstityspalvelun toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset muun kuin julkisen palvelun televisiotoiminnan harjoittajille eivät saa ylittää

yhtä prosenttia televisiotoiminnan harjoittajan edellisen tilikauden liikevaihdosta.

Ohjelmille, joihin ääni- ja tekstityspalvelu tulee liittää, voidaan valtioneuvoston asetuksella säätää asteittain nousevat kiintiöt osuuksina ohjelmatunneista. Edellä 2 momentissa tarkoitettujen valtakunnallisen ohjelmistoluvan nojalla lähetettävien ohjelmistojen osalta kiintiö voi olla vuosina 2011—2016 ohjelmista 10—50 prosenttia ja julkisen palvelun ohjelmista 50—100 prosenttia. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää ääni- ja tekstityspalvelun teknisestä toteuttamisesta ja lähettämisestä. Valtioneuvoston asetuksella tulee vahvistaa kahdeksi kalenterivuodeksi kerrallaan ääni- ja tekstityspalvelun toteuttamisesta aiheutuva ohjelmatuntikohtainen kustannus.

36, 36 a ja 40 §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Valiokunnan lausumaehdotukset

1. Eduskunta edellyttää, että radio- ja televisiotoiminnasta annetun lain 19 a §:ssä tarkoitettuja yleisen edun mukaisia ohjelmistoja ei tulkita liian laajasti siten, että siirtovelvoitteen piiriin kuuluvien ohjelmistojen määrä lisääntyisi asiallisesti hallituksen esityksessä esille tuodusta laajuudesta.
2. Eduskunta edellyttää, että jos verkko- ja palvelutarjonta vuosien 2011—2016 välisenä aikana kehittyä tavalla, jota ei

voida nyt ennakoida, ja kehitys johtaa tekijöiden tai kansalaisten kannalta kohtuuttomaan lopputulokseen, hallitus ryhtyy toimenpiteisiin tekijänoikeuslain 25 i §:n muutostarpeiden arvioimiseksi.

3. Eduskunta edellyttää, että lastenohjelmien tekstityksen merkitystä lasten kehitykselle selvitetään tarkemmin ja että selvityksen pohjalta harkitaan uudeleen velvoitetta lastenohjelmien tekstittämisestä.

Helsingissä 9 päivänä kesäkuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Martti Korhonen /vas	Mats Nylund /r (osittain)
vpj.	Saara Karhu /sd	Markku Pakkanen /kesk
jäs.	Mikko Alatalo /kesk	Lyly Rajala /kok
	Marko Asell /sd (osittain)	Pertti Salovaara /kesk
	Leena Harkimo /kok	Janne Seurujärvi /kesk
	Kalle Jokinen /kok	Ilkka Viljanen /kok
	Jyrki Kasvi /vihr	Anne-Mari Virolainen /kok
	Lauri Kähkönen /sd	vjäs. Sari Palm /kd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Kaj Laine.